

PREDIKAN PÅ 19:E SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET DEN 2/10 1980
I IMMANUELSKYRKAN, STOCKHOLM (studentgudstjänst).
TEXT MATT 9:1-8.

Öppenhet och egenart.

Det finns ett sätt att berätta som röjer att ett ögonvittne talar, en "som var med". Texten ikväll är en sådan berättelse. Jesus befinner sig i en uppgörelse med sin motståndare, de skrifflärde - men mitt i en mening vänder han sig ifrån dem och talar till den lame, reser upp den lame med skapande, starka ord: Stå upp! Tag sängen! Gå! Och han återvänder inte till grälet med de skrifflärde. Han bara lämnar dem, de får stå där, med sin kritik.

Egendomligt nog gällde kritiken denna gång inte botandet i och för sig. Det var vardag nu - och då fick han ta sig an kroppar. När de bråkade med honom för att han botade, var det i regel sabbat - då bör man vara passiv. Nej, denna gång gällde de skrifflärdes kritik själva evangeliet, detta att Jesus förlät synd, "här på jorden". (Den punkten blir tydligare i Markus och Lukas utformning av berättelsen om den lame.) Jesus ser alltså en lam och börjar tala om något helt annat än lamheten: "Var vid gott mod, min son, dina synder förlätas dig."

Detta var en tid utan något organiserat läkaryrke i vår stil men med organiseras fromhetsterror: många sjuka låg faktiskt förlamade därför, att de visste, att de hade begått oförlåtlig synd - de bara låg och väntade på Guds straff som skulle komma inne i deras kropp och de tolkade all svaghet så, att de borde vara svaga, sjuka och klena: deras oduglighet var en bekräftelse på Guds helighet. Nu kommer Jesus och - så förefaller det - bara sopar Guds helighet åt sidan: "Vad du har gjort är förlåtet, du har inget straff att vänta. Res dig upp! Gå! Du är fri."

Då hörs den skrifflärda kritiken: "Denne hädar. Vem kan förlåta synder utom Gud allena?" Det finns i texten två anstötigheter, dels ett kroppsligt "under" (som vi säger), dels ett bortlyftande av skuld, förlåtelse, och det blev, på den tiden, mer rabalder kring förlåtelsen än kring botandet. Ty lagen var Guds vikarie på jorden och lagens välde fick inte rubbas genom någon suverän Förlåtelse av en suverän Människoson, som kommer med ett suveränt evangelium och som därmed kastar hela världsordningen över styr.

Vem blir idag arg på evangeliet? Ingen. Både Torbjörn Fälldin och Olof Palme tycker att evangeliet verkar riktigt rart på något sätt. Det är inte det de bråkar med varandra om. Vi får gärna hålla på i kyrkorna, det är rent av lite beundransvärt att vi vill fortsätta, så lite framgång som vi har. De som styr oss i Sverige skulle säkert också tycka, att det vore väldigt bra egentligen, om kyrkosamfunden kunde bota sjuka, verkligen bota dem. Bra ur två synpunkter. Dels skulle friska och duktiga människor då sättas in i produktionen - och det behövs effektiv produktion i Sverige - , dels skulle en förbättring av hälsotillståndet i landet medföra att man

kunde minska den offentliga sektorn; sjukvården kräver ju miljardbelopp, som vi skulle behöva på andra punkter i samhällsekonomin, främst för att ordna upp balansen med utlandet.

Att hålla den ekonomiska apparaten flytande är vår religion och människan infogas i vår religion, vilket innebär, att vi betraktar människan som en del av samhällets produktionsapparat, hon är "arbetskraft", "konsument", "skattebetalare". Såsom "arbetskraft" ökar hon förrådet, såsom "konsument" minskar hon det (men håller samtidigt "näringslivet" igång), såsom "skattebetalare" skjuter hon till det som behövs för att apparaten skall gå. Vid sidan om detta är människan ingenting, inte mer än vad "elektricitet" och andra "resurser" är. "Vår främsta tillgång är människorna", kan vi säga, men "tillgång" är tillgång för någon som "går", "snurrar" - inte stannar!

Har man denna religion - och vi har den - då kan man inte upptäcka Gud, inte den Gud som Bibeln talar om. Apparaten, som "går", är nämligen vår Gud, vår verkliga Gud - och man kan inte ha två gudar. Definitionen på Gud är: "den som man kan vänta sig allt gott från" - och vi väntar oss allt gott från den här snurrande apparaten, "tillväxten", "tillväxten..."

Eller - man kan definiera Gud så: "Min Gud är den, vars dom jag fruktar, han är den, vars förkastelsedom krossar mig." Där är nu Apparaten, folk jobbar därinne, deras löner stiger, de köper mer... - men jag, jag kommer inte högre än till 2,5, kanske 3 i medelpoäng i skolan, jag duger inte, jag får inget jobb. Apparaten, "Gud", säger kyligt till mig: "Du är Oanvändbar" - och då är livet slut. Det hjälper inte att jag får socialvård - jag är dömd, förkastad, jag har bara narkotika och alkohol och självmord, utstött av Sveriges "Gud", Apparaten.

Ja, det är vår Gud. Den guden finns inte i texten. Man blir ju full i skratt om man försöker stoppa in vår människovärdering i texten om den lame, alltså ta bort förlåtelsen, att "människor prisade Gud" (när mannen reste sig och kunde gå) och stoppa in satser om procenten frånvarodagar på arbetsplatserna i Galiléen, bekymren i Kapernaums kommun med anledning av "det vikande skatteunderlaget" o.s.v. Det går inte att sätta in sånt i texten, Och eftersom denne svenske Gud, Apparaten, är borta, finns det plats för en annan Gud, den verkliga Guden, han som har skapat varje Människa till en unik varelse, absolut unik och behövlig på sin punkt i skapelsen - en varelse, vars värde inte kan omräknas till "arbetskraft" eller till procent av något, vad det vara må.

Denne lame, han har en plats, där ögon väntar på honom, en plats som han går till när han prisande Gud, bär sängen. När Jesus botar honom, är det inte en produktionsapparat som får på fyllning av mänsklig "arbetskraft", utan det är en unik Människa som med sin glädje skänker Liv åt en plats där glädjen länge har saknats - och detta är anledning nog att botas. "Tag din säng och - gå - Hem!" Hem - hem, till det vanliga! Detta är läkedomens mening och frälsningens mening: att bli Människa, bli vad jag är skapad till.

Det mest centrala i evangeliet, Jesus och hans handling med oss, gör oss öppna för mänskligt liv. "Egenarten" i den kristna tron blommar ut i "Öppenheten"; egenarten i "det kristna" låser

oss icke i avgränsning mot det som är mänskligt. Och detta - denna enhet av "Egenart och öppenhet", märks allra tydligast i Nya testamentets tal om Tron.

Vi har gjort "tro" till något som separerar oss från andra. I evangelierna - och framför allt i Jesu eget sätt att tala om tro hos människor - är det alldeles tvärtom.

På två ställen prisar Jesus "en stor tro". Först den mänskliga texten om den syrofeniciska (eller kananeiska) kvinnan (alltså en hedning), som envist ber för sin dotters hälsa och som inte släpper taget, inte ens när hon blir kallad "hund": "O kvinna, din tro är stor. Ske dig så som du vill!" Tro, säger Jesus. Kvinnan har inte bejakat en enda biblisk sats. Och ännu märkligare är den romerske "hövitsmannen", officeren. Han ber också för en annan, för sin sjuke tjänare. Han tar sitt officersliv som parallell: Om jag befäller "Kom!" eller "Gå!", så lyder min personal. Och Jesus häpnar. Över vad? Över denne hednings tro. "Sannerligen, i Israel har jag icke hos någon funnit så stor tro!"

Båda dessa "troende" människor är, i gemenskap på vardagens plan, sammanbundna med andra. De tror icke för att vinna frälsning för sig själva, i separation från dessa andra, utan tvärtom: det är den andras räddning som är viktig.

Men kronan på verket är ändå vår predikotext i kväll, texten om den lame. Markus och Lukas lägger till en detalj (som inte står här, hos Matteus). Den lames fyra kamrater, som bär honom på bår, tar vägen genom taket: de lyfter bort tegelläggningsen och firar ner den sjuke, mitt framför Jesus. Vi vet hur det låter när fyra jobbbara ska klara av en sån uppgift. "Okey, nu är vi igenom här, sänk lite till vid fotändan, så där ja, nu går det vägen!" Ännu har ingen talat till Jesus, icke den sjuke, icke hans fyra kompisar. Men Jesus ser vad de gör. "När han såg deras tro, sade han till den lame: Varvid gott mod..." Deras tro, som bar, var hans tro, som blev buren.

Vi lever, alla - alla, ingen undantagen! - vi lever i ett tillstånd där det mänskliga är skadat. Var och en av oss kan se tillbaka på sådant som drabbade oss, på olyckor, som blev oss för tunga. Men ingen, som ärligt överblickar sitt liv, ingen enda, kan med sanning säga, att han inte har någon del i eller någon skuld till sådana olyckor som drabbar andra. Till varenda en behöver ett ord om Förlåtelse bli sagt. Och Han, som står i historiens mitt, han säger det ordet. Innan vi ens har börjat tala säger han det: "Var vid gott mod! Skulden är avlyft. Res dig upp!" Om vi orkade frigöra oss från denna Apparat som snurrar, snurrar och kräver, då skulle vi se, vad det är att vara Människa, och se att vi är skadade, i roten. Och Han, som står där, frisk, mitt i vår sjuka värld, Han skulle växa för vårt inre öga. Det mest sannolika i hela Evangeliet är, att Han är Uppståndenen och lever, lever med makt att läka.

O Herre Krist, hur outtömligt rik

Än efter sekler står din offerbragd!

Vi av sin sanning gripa blott en flik:

Ditt väsens fullhet än är utsagd. (Sv.Ps. 252:3)

Amen.

Låt oss bedja.

O Gud, vi tackar dig för Jesus Kristus och för att Han har gått igenom allt, sveket och sorgen och smärtan och döden. När vi kommer till vår yttersta punkt, då är Han redan där, före oss, med sin Seger. Giv oss TRO, uthållighet och TRO! Dig vare ära i evighet. Amen.

Pred. över Matt. 9:1-8
vid Studentfurst; i In-
Mannelshyden; Strömbro
Sönd. 2/10-80 kl. 19.00
(19 S.e. i ref.)

Ämne: "Öppenhet och
egenvard"

Jesus namn.

^{Sibary,}
Exempeliet på 19. Sönd. e. Ref.
handlar om "Den lamma" berättar i
Matt. ~~9:1-8~~ 9:1-8.
~~Det~~ lyder så:

"Jesus steg i en båt och for
över och kom till sin
egen stad [Kapernaum].
Då firde de till honom
en lamm man som låg på

en säg. När Jesus sås deras
dro sade han till den lam-
me: "Var vid gott mod, min
son, dina synder förlä-
tas dig". Så sade kända an-
de skriftlärde vid sig själ-
va: "Jemne heidar". Men
Jesus förstod deras tankar
och sade: "Varför tänker
Ni i era hjärtan vad ont
är?" - "Vilket är tillfälle,
att säga "Din synden förlä-
tas dig" eller att säga
"Stå upp och gå"? Men
fi: att Ni: kan veta att
Människornas tankar med
kan på jorden att för-
läta synden, så — nu
vände han sig till den
lamme — Stå upp! Tog
dina säg! Gå hem!
Hem. — Så stod han upp och gick
och tillkallade sig

①

detta, begrunda de. Om de mi-
sade Gud som hade gjort
Sådan Makt åt Människan.
Även.

Det finns ett sätt att be-
räkna som röjer att ett ögonvittne
talar, en "som var med". Texten
i kvädet är en sådan berättelse. Jesus be-
finna sig i en leppfårelse med sina
Mörlärdare, de skrattade - Men mitt
i en mening vänder han sig ifrån
dem och talar till den lamme, reser
upp den lamme med skrymsel, starka
ord: Stå upp! Tog sorge! Glä! Och
han återvändes inte till grålet med
de skrattande. Han bara talar om dem,
de får stå där, med sin hvitk.

Egensinnigt vis gällde
kritiken denna gång inte kollektivet
i och för sig. Det var vardag om -
och det fick han ta sig an grupper.
där de bråkade med honom för
att han kollekt, var det i regel så-
väl - dis skulle man vara person. Ita,

②

dena gång gällde öskriftens
kritik själva evangeliet, detta att
Jesus fört synd, "här på jor-
den". Öskriften blir tydligare
i Markus', och Leukas' utformning av
Berättelsen om den lamme. Jesus ser
alltid En lam och besjalar den om något
helt annat än lambeten: "Var vidgott
med, min son. Dis tyngs förtälas
dis".

Detta var en tyngs häft
organiserat läkaryrke i vår skil-
men med organiserad frömlöts-
terror: många sjuka läs faktiskt fä-
temande de att de vinde, att de
hade begär öförläts syns - de bara läs
och väntade på Guds straff om skulle
komma inne i deras beröpp och de
tolkade all saghet om, att de bror
vara suga, sjuka och klena: deras
oduglighet var en bekräftelse på
Guds helighet. Dis kommer Jesus

(Sjunde)

3

och - så ~~går~~ det - bara som
Grund helighet åt sidan: "vad den
har gjort är förlåtet, den har
ingen straff att vänta. Res dig
upp! Gå! Den är fri!"

~~Den kommer~~ ^{hören} den

skriftliga kritik: "Denne häder,
Vem kan förlåta synen utom Gud
allena?" De finns i texten. Från
enslithigheten, dels ett broggnligt
"under" (som vi säger), dels ett
bart lyftande av skuld, ^{förklaring} och
det blev, på den tiden, mer
trabbel än förlåtelse än
bring botandet. Ty lagen var
Guds vittne på jorden och
lagens värde fick inte rubbas
genom någon suverän förklaring
av en suverän Mänsklig som
som kommer med ett suverän Evangelium
(som) och därmed kastar hela världens
ordningen över styr.

4

Vem blir idag arg på evange-
liet? Ingen. Både Tolstojn Fäll-
din och Olof Palme tycks att vara
geliet verkar riktigt rätt
på något sätt. Det är inte det de
bråkar med varandra om. Vi får
gärna hålla på i kyrkorna, det
är rentav lite beundraansvärt att
vi vill fortsätta, så lite framgång som
vi har. De som står oss i Sverige
skulle troligt och i tycka, att det
vore väldigt bra egentligen, om
kyrkofunktionen kunde tota sju-
ka, verkligen bota dem. Bra är
från synpunkten, dels skulle friska och
deltiga människor då fåttas in i
produktioner - och det behövs of-
fentlig modifikation i Sverige - dels
skulle en förbättring av hälsoför-
hållanden i landet medföra att man
kunde märka den offentliga sektorn,
sjukvården trävar ju om miljardbe-
lägg. Som vi skulle behöva på andra

5

penkter i samhällsökonomi; främst
balansen med utlandet
174 ~~den~~ ^{den ekonomiska apparaten} ~~är~~ ^{är} var tillgång

och människan infogas i vår religion, othelt innevä, att vi bekräftar människan som en del av samhällets produktionsapparat. Hon är "arbetskraft", "konsumant", "skattebetalare". Såsom "arbeitskraft" och som förräddet, såsom "konsumant" men "minkar hon det (men håller samtidigt "väringplivet" jäms), såsom skattebetalare "njuter hon till det som be- hövs för att apparaten ska gå. Vi ser sedan om detta är människan i sig- ning, inte mer än vad "elektricitet" och andra "resurser" är. "Var från- stå tillgång är människorna" kan vi säga, men "tillgång" är till- gång för något som går. "Män- skan" - inte stannar!

6

Kan man denna religion - och vi har den - så kan man inte upptäcka Gud, inte den Gud som Bibeln talar om: Apparaten, som "går" är nämligen vår Gud, vår verkliga Gud - och man kan inte ha två gudar. Definitionen på Gud är: "den som man väntar sig allt gott från" - och vi väntar oss allt gott från den här snur- rante apparaten, "Fyllväten". "Fyllväten..."

Eller - man kan defi- niera Gud så: "Min Gud är den, vars som jag brukar, han är den, vars förkastelse jag brottas mig." Det är apparaten, folk jobbar där, där deras linor sträcker. De hjälper mer... - men jag, jag kommer inte tillräckligt än till 2, 5, i värdet (i skolan) ges inte, jag får inget i ob- raten. "Gud", ~~skall~~ ^{säger} ^{kylligt} ^{Appa-} ^{ratens} ^{titel} ^{vis:}

7 "Du är"

Öarvänderas" — och då är livet
slut. Det hjälper inte ett j-s för
socialvärd — j-s är dömd, förkas-
tad. j-s har bara narbotika och
alkohol och självmord, utstött av
Sveriges "Gud", Apparaten. —

Ja, det är vår Gud. Den
guden finns inte i texten. Men
blir ju full i skutt om man för-
söker stoppa in vår männ i skoran-
der i us i texten ^{och} den lame,
alltså bort ^{för} att "männ. stän pi-
sade Gud" (När mannen reste sig
och kunde gå) och ~~stoppa~~ stoppa
in ~~stoppa~~ om procenten frånvaro-
lopar ~~stoppa~~ arbet. platonens i Ca-
tilen. behjurnen i Kopserna-
rens kommun med aulodning av
"det viktade skatteunderlaget" osv.
Det går inte att fästa in sånt i
texten. Och eftersom de me
Svenske Gud, Apparaten. är

8

Costa, finns det plats för en
mman Gud, den verkliga Guden,
den som har skapat varje Män-
niska till en unik varelse, ob-
^{unik och} solst. behövlig på sin menhet i
skapelsen — en varelse, vars
värde inte kan smätkas för
"arbetskraft" eller till procent
av något, vad det vara må.
Denne lame, har
har en plats, där ögon väntas
på koroh, en plats som han
går till när han "risaerde Gud,
tår sängen, där Jesus bolar
honon, är det inte en pro-
duktionsapparat som får på-
fylkning av närhals "arbets-
kraft", utan det är en unik
Människa som med sin gläde
skänker för att en plats där gläde-
jen länge har saknats — och
detta är aulodning och att bota.
"Ja den säns och — gåi — — Hem i den"

(9)

hem, till det vanliga! Detta är
 Lälledomsens mening och fräls-
nigens mening: o H bli Män-
iska, bli vad jag är Skapord
 till.

Det mest centrala i evange-
 liet, Jesus och hans hordling
 med oss, gör oss tjymar för
värdeligt liv. "Egersten" i den
 kristna tron blommar ut i "Ös-
 perheten"; egersten i det krist-
 na "läser" ^{oss} ~~oss~~ inte i värden-
 mig mot det som är värdeligt.
 Och detta - denna euhet
 av "Egersten och tjymhet"
 märks allra tydligast i dya
Restamentets ~~och~~ ~~och~~ ~~och~~ ~~och~~ ~~och~~ ~~och~~ som

Tron

Vi har gjort "Ös" till
 näst som Separerar oss från
 andra. I krangelerna
 och framför allt i Jesu eget

(10)

o H och tal om Ös hos män-
 niska - är det alldeles trösk-

På två ställen mita

Jesus "en stor Ös". Först den
 märklige texten om den tysk-
leniciska (eller kavareiska)
sviman (alltså en hedning),
 som erist ber för sin dotter,
Hälsn och som inte släpjer
laget, inte ees när trösk blis
kallad "hund"; "O hvimn,
du Ös är stor. St du Ös
du vill!". Toro, säger Jesus.
Ninnan har inte bejaleat en
enda bilikt ts. Och ämn
märkligare är den romeriska
"hövitsmarren", officerer. Ha
ber också för en arnan, för
sin sjuke Gänare. Han för sitt
officerin som parallell: Om
jag befaller "Kom!" eller "Gå!",
ni tyder ni personal. Och Jesus

(11)

Rämar. Över vad? Över denna
berömda tro. "Sannerligen,
i Israel har jag icke hos någon
funnit så stor tro!"

Båda dessa "troens"
människor är, i gemenskap med
världens plan, sammanknutna.
Med oss andra. De tror inte på
ett vinne för sig
själva, i separation från des-
sa andra utan ~~för~~
tvärtom: det är blot andras
räddning som är viktig.

Men kronan på
verket är ändå vår med-
text i kväll, texten om den
Comme - Markus och Lukas lägga
till en delaktig (som inte står här,
hos Matteus). Den ~~läses~~ kamrats
som står kronan på vår tro, som
väger genom talet: de lyf-

(12)

ter bort regelbetsningen
och firar ner den sjuka, mitt
från Jems. Vi vet hur det så-
ter när fyra jöblare ska
klara av en såh uppått. "Okay,
nu är vi igenom här, prick,
lite till vid fotbollen, så där
ja, nu går det vägen!" "Åhmm
här ingen talar till Jems,
icke den sjuka, icke hans fyra
kompisar. Men Jems ser vad
de gör." "När han sås deras
tro, såde han till den Comme:
Var vis gott med... " Deras
tro, som bat, var hans tro,
som blev turen.

Vi lever, alla,
ingen undantagen! — vi lever
i ett tillstånd där det nästan
tjo är skadat. Var och en av
oss kan se tillräckligt sådant som
drabbar oss, på olyckor, som
eller oss för tunga. Men ingen

13

Som ärligt överlickar sitt liv,
 ingen enda, kan med namning
 säga att han inte har någon
 del eller någon skuld till sådana
 olycker som drabbade andra.
 Till varenda en behövs ett ord
 om Förlåtelse bli sopt. Den kan,
 som står i kristarens mitt,
 som säger det ordet. Innan vi
 ens har börjat tala säger
 han det: "Var vid gott med! Skuld
 den är avlyft. Var dis upps!"
 Om vi erkände frierna oss för
 denna Apparaten som smarrar,
 smarrar och kräver, så skulle
 vi se, vad det är ett vara
 mänskliga, och se att vi är
 skadade, i roten. Or
 kan, som står där, frist,
 mitt i vår sjuka värld, kan
 skulle våga för vänt inre
 öga. Det mest sannolika;

14

Hele Evangeliet är, att
 han är lystörren och le-
ver, lever med makt att
läsa.

O kære Krist, hur outömligt rik
 Du efter seker står din offerbragd!
 Vi av din samning gripa blott en flak:
 Dit värens fullhet än är utloagd.

L. o. b. Amen.

O Gud, vi tackar dig, för Jesus
 Kristus och för att han har gått
 igenom allt, ~~plågan~~ ^{och svär} och smärtan och döden. När vi
 kommer till vår yttersta punkt,
 så är han redan där, före oss,
 med sin Seges, Giv oss TRO,
 uthållighet och TRO! Dis vare
 vara i evighet. Amen.

Visningar nu från vänt gråna
 blod su. m. 252. "Fot
 nya tankar folka Krist.